

Gál Csaba ny. ezredes:

KATONAI ÉS HADITECHNIKAI HÍREK, INFORMÁCIÓK A NAGYVILÁGBÓL

AZ UKRÁN HÁBORÚS TAKTIKA MEGERŐSÍTI AZ AMERIKAI HADSEREG MODERNIZÁCIÓS TÖREKVÉSEIT

Az Ukrajna elleni orosz invázió alátámasztja azt, hogy az amerikai szárazföldi csapatok modernizációs prioritásai helyesek, nyilatkozta James McConville tábornok, a haderőnem törzsfőnöke július 7-én a németországi Wiesbadenben az amerikai szárazföldi csapatok európai parancsnokságán.¹ A tábornok megjegyezte: miközben beosztottjai erősen elfoglaltak az ukrán katonák támogatásával és kiképzésével, ugyanakkor – az Ukrajnát ily módon támogató más NATO-tagállamokhoz hasonlóan – hozzájutnak az ukrainai harcokban megszerzett tapasztalatokhoz. McConville tábornok kiemelte a harcoló parancsnokok vezetői képességeit, ami kulcsfontosságú a nagyobb szabású összefegyvernemi műveleteknél, a logisztikában, a kiképzésben és abban, hogy képesek a vezetés-irányítás feladatait szétosztani a harctéren a különböző szintek között. A harcok megmutatták a nagy távolságú és nagy pontosságú csapásmérés fontosságát. Az amerikai szárazföldi erők számára ez utóbbi a legfontosabb prioritás. Nagyon fontos a drónok elleni védelem erősítése is, hiszen látható, hogy a legerősebb páncélatú harckocsik is milyen sebezhetőek lehetnek a fentről érkező csapások által, illetve a tüzérségi eszközök is drónok elleni védelmet igényelnek. Az ukrainai harcok tapasztalatait figyelembe kell venni többek között a páncélozott harcjárművek, a harctéri információs rendszerek és a légvédelmi eszközök fejlesztésénél is.

AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK ÉS DÉL-KOREA A JÖVŐBEN GYAKRABBAN TARTHAT KÖZÖS KATONAI GYAKORLATOKAT

Joe Biden amerikai és az alig két hete hivatalában lévő Jun Szogjol dél-koreai elnök a május 21-én megtartott megbeszélésüket követően bejelentették, hogy megfontolják a közös katonai gyakorlatok sűrűbb végrehajtását, hogy elriasszák Észak-Koreát a nukleáris fenyegetéstől, mivel egyre kevesebb a remény a diplomáciai megoldásra.² Ezzel mindkét elnök eltávolodott elődje politikájától. Trump korábbi amerikai elnök fontolóra vette a közös gyakorlatok leállítását, mert kedvelte Kim Dzsongunt, az előző dél-koreai elnök, Mun Dzein pedig megbízatása végéig elkötelezett maradt a párbeszéd mellett, bár az észak-koreai vezető azt folyamatosan elutasította. Phenjan szerint a közös amerikai–dél-koreai gyakorlatok Észak lerohanását készítik elő, és Észak-Korea rakéta- és nukleáris kísérletei csak ehhez kapcsolódó elrettentéssel szolgálnak. Biden szerint a két ország közötti együttműködés azt jelenti, hogy Washington

¹ Jen Judson: Ukraine war tactics reaffirm US Army's modernization thrust, service chief says. Defense News, 08. 07. 2022. <https://www.defensenews.com/land/2022/07/08/ukraine-war-tactics-reaffirm-us-armys-modernization-thrust-service-chief-says/> (Letöltés időpontja: 2022. 07. 11.)

² US, SKorea open to expanded military drills to deter North. Mainichi Japan, 21. 05. 2022. <https://mainichi.jp/english/articles/20220521/p2g/00m/0in/026000c> (Letöltés időpontja: 2022. 05. 29.)

magára vállalja az északról érkező fenyegetés egy részét. Kérdésekre válaszolva az amerikai elnök megerősítette, hogy felajánlottak koronavírus elleni oltásokat Észak-Koreának, és nem zárkózik el attól, hogy találkozzon Kim Dzsongunnal, de az attól függ, hogy az észak-koreai vezető „őszinte” és „komoly” lesz-e. Biden kormányzásának első 14 hónapjában Phenjan visszafogta rakétakísérleteit, 2022-ben azonban már több mint 16 indítást hajtott végre, márciusban pedig – 2017 óta először – olyan interkontinentális ballisztikus rakétát tesztelt, amelynek hatótávolsága lefedi az Amerikai Egyesült Államok teljes szárazföldi területét.

MEGKEZDŐDÖTT EGY ÚJ AMERIKAI TENGERALATTJÁRÓ-OSZTÁLY LÉTREHOZÁSA

Az amerikai haditengerészet állományában jelenleg 14 Ohio-osztályú atommeghajtású tengeralattjáró van, kivonásuk a hadrendből a tervek szerint 2027-ben kezdődik, miután korábban a tervezett 30 éves élettartamukat 42 évre módosították. Őket az új, Columbia-osztályú tengeralattjárók váltják, melyekből legalább 12 darabot terveznek hadrendbe állítani. Az osztály névadójának, a District of Columbia tengeralattjárónak a gerincfektetési (*keel laying*) ceremóniáját – amely az építésének a hivatalos kezdetét jelenti – június 4-én tartották Quonset Pointban.³ A mintegy 171 méteres hosszával és közel 21 ezer tonnás vízkiszorításával a Columbia lesz a legnagyobb amerikai építésű tengeralattjáró. Atomreaktora a hajó tervezett teljes élettartama (42 év) alatt nem igényli majd a közel két évig tartó üzemanyag-utántöltést, ami költséghatékonyabbá teszi üzemeltetését és nem korlátozza a bevételek időtartamát sem. Ennek a kétéves leállásnak az elhagyása teszi lehetővé, hogy – az elrettentés szintjének csökkentése nélkül – a 16 Ohio-osztályú tengeralattjárót 12 Columbia-osztályúval helyettesíteni lehet.⁴ Az előbbi osztály hajói 24, a Columbia-osztályé egyenként 16 indítócsővel rendelkeznek ballisztikus rakéták indításához, ami egyszerűsíti az építést, az üzemeltetést és így csökkenti a költségeket is. Az osztály hajói összességében az Amerikai Egyesült Államok nukleáris triádjának mintegy 70%-át hordozzák majd. Hajók elleni fegyverzetük Mk48 típusú torpedókból áll majd, a legkorszerűbb akusztikus érzékelőket kapják, és várhatóan a legcsendesebb tengeralattjárók lesznek.

KÖZÖS SVÉD–AMERIKAI GYAKORLAT EGY BALTI-TENGERI SZIGETEN

A 21. század elején a svéd döntéshozók számára nagyon távoli lehetőségnek tűnt, hogy esetleg meg kell védeni a Balti-tengeren lévő Gotland szigetét, ezért 2005-ben felszámolták a szigeten települő ezredet, vagyis demilitarizálták a területet.⁵ A Krím félsziget 2014-es, Oroszország általi annektálása új helyzetet teremtett, ezért 2018-ban ismét felállítottak egy ezredet a szigeten. Az orosz–ukrán háború következményeként az állandó, mintegy 400 fős erő megerősítése várható a közeljövőben. Június 7-én közös svéd–amerikai gyakorlatot tartottak az 58 ezer fős lakosságú szigeten, melynek során a résztvevők nemcsak azt gyako-

³ Keel Laying Ceremony Held for First Columbia-Class Ballistic Missile Submarine. Navy.mil, 04. 06. 2022. <https://www.navy.mil/Press-Office/News-Stories/Article/3052900/keel-laying-ceremony-held-for-first-columbia-class-ballistic-missile-submarine/> (Letöltés időpontja: 2022. 06. 12.)

⁴ About the US submarine programs: Columbia class SSBN. Submarina Suppliers. <https://submarinesuppliers.org/programs/ssbn/columbia-class/> (Letöltés időpontja: 2022. 07. 12.)

⁵ Swedish, US Troops Drill on Remilitarized Baltic Sea Island. AP, 12. 06. 2022. <https://www.voanews.com/a/swedish-us-troops-drill-on-remilitarized-baltic-sea-island/6614591.html> (Letöltés időpontja: 2022. 06. 29.)

rolták, hogy hogyan kell megvédeni a szigetet, hanem azt is, hogyan kell azt felszabadítani, ha egy külföldi agresszor elfoglalja. Amerikai tengerészgyalogosok ejtőernyős deszantolást és kételtű járművekről partraszállást hajtottak végre. A sziget lakosai közül sokan úgy vélik, hogy Svédország egyedül nem lenne képes megvédeni a szigetet. A történelem folyamán a stratégiai fontosságú terület többször került idegenek uralma alá, legutóbb 1808-ban orosz erők tartották megszállva rövid ideig. A 2022. évi *BALTOPS* gyakorlat nem egy meghatározott fenyegetésre adott válasz volt, bár azt éppen akkor tartották, amikor növekedett a nemzetközi feszültség Oroszország ukrain inváziója miatt. A gyakorlaton 14 NATO-tagállam, valamint Svédország és Finnország hétezer katonája és 45 hadihajója vett részt. Ezzel párhuzamosan az orosz Balti Flotta több mint 20 hajóegysége – köztük korvettek, járőrhajók, rakétanaszádok, tengeralattjáró-elhárító és aknamentesítő hajók, valamint partraszállító légpárnás hajók – is gyakorlatot tartott a Balti-tengeren.

VÁSÁROLHAT AMERIKAI HARC REPÜLŐGÉPEKET TÖRÖKORSZÁG

A Biden-adminisztráció nyilvánosan támogatta Törökország kérését, hogy az ország folytathassa légierejének amerikai repülőgépekkel történő korszerűsítését, miután Ankara visszavonta Svédország és Finnország NATO-csatlakozása ellen beharangozott vétóját.⁶ Törökország 2021 októberében jelezte, hogy vásárolna 40 darab új F-16 típusú repülőgépet, valamint modernizációs készleteket már meglévő 80 darab régebbi gyártású F-16-os repülőgépe képességeinek javításához. Celeste Wallander, a védelmi miniszter nemzetközi biztonsági ügyekkel foglalkozó helyettese azt nyilatkozta, hogy az Amerikai Egyesült Államok „teljes mértékben támogatja” Törökországnak az F-16-os flottája modernizálásával kapcsolatos tervét, ami a török igény legerősebb társadalmi támogatása. Ugyanakkor egyes washingtoni források szerint semmit sem ajánlottak fel Törökországnak azért, ha hozzájárul a két északi állam NATO-csatlakozásához. A török igény kielégítése amúgy sem lesz/ lenne egyszerű, mert ahhoz a Kongresszus hozzájárulása is szükséges. Februárban, még az Ukrajna elleni orosz invázió előtt 50 kongresszusi képviselő – a demokrata Frank Pallone vezetésével – levelet írt a védelmi és a külügyminiszternek, hogy utasítsák el a török kérést, mert Ankara figyelmen kívül hagyta a Washington és a NATO iránti kötelezettségvállalásait, és mert Erdoğan kormánya továbbra is „hatalmas emberi jogi visszaéléseket követ el”.

ÉSZTORSZÁG HIMARS ESZKÖZÖKET VÁSÁROLHAT

Az amerikai Védelmi Biztonsági Együttműködési Ügynökség (DSCA⁷) július 16-án bejelentette, hogy lehetővé vált Észtország számára a nagy mozgékonyaságú rakétatüzérségi rendszer (HIMARS⁸) megvásárlása.⁹ Az igényelt hat eszköz és a hozzá tartozó felszerelés értéke mintegy 500 millió USD. Az ukrán fél által már sikerrel alkalmazott fegyverrendszer javítja az észt haderő képességeit, erősíti az ország védelmét és elrettentheti a regionális

⁶ Felicia Schwartz – Laura Pitel: Joe Biden’s administration offers support for Turkish F-16 deal. Financial Times, 29. 06. 2022. <https://www.ft.com/content/1dc8f0b5-84c8-4452-897f-edc2dae7e528> (Letöltés időpontja: 2022. 07. 06.)

⁷ Defense Security Cooperation Agency.

⁸ High Mobility Artillery Rocket System.

⁹ USA allows Estonia to buy six HIMARS missile systems. ERR News, 16. 07. 2022. <https://news.err.ee/1608659089/usa-allows-estonia-to-buy-six-himars-missile-systems> (Letöltés időpontja: 2022. 07. 16.)

fenyegetések, valamint elősegítheti az interoperabilitást a NATO, de különösen az Amerikai Egyesült Államok erőivel. Észtország számára nem okoz nehézséget a HIMARS beillesztése a haderő szervezetébe, és az nem lesz hatással a régió katonai egyensúlyára. A DSCA szerint ez a lépés összhangban van Washington nemzeti biztonsági politikájával és erősíti egy szövetséges ország biztonságát. A HIMARS beszerzésére irányuló kérést az észak egy héttel korábban fogalmazták meg.

SZLOVÁKIA SVÉD HARCJÁRMŰVEKET VÁSÁROL

Június végén Jaroslav Nad', Szlovákia védelmi minisztere Facebook-bejegyzésben jelezte, hogy országa svéd lánctalpas harcjárműveket fog vásárolni.¹⁰ A haderő képességeinek javítása érdekében az ország politikai és katonai vezetése elhatározta egy nehéz gépesített dandár létrehozását, és az ehhez szükséges eszközök egy részét Svédországból szerzi be. A kiválasztott eszköz a BAE Systems Hägglunds CV90 típusú gyalogsági harcjárműve, melyből összesen 152 darabra lesz szükség. A nagy mozgékonyaságú harcjármű jól alkalmazható havas és mocsaras terepen, miközben nyolc teljesen felszerelt katonát is szállíthat. A beszerzés várható költsége mintegy 1,6 milliárd EUR. Szlovákia több országtól kapott ajánlatot, köztük volt Lengyelország, Magyarország és Spanyolország is. A gyártó vállalat képviselője szerint a tárgyalások másfél évig tartottak, ami az adott piaci szegmensben viszonylag rövid időszakknak tekinthető. Van rá esély, hogy Csehország is a svéd harcjármű beszerzése mellett dönt. Az utóbbi időben jelentősen nőtt a BAE Systems Hägglunds gyártási kapacitása, amit az is jelez, hogy néhány év alatt dolgozóinak létszáma 800-ról 1170 főre nőtt, és további 100 fős növekedés várható. Jelenleg hét ország, köztük négy NATO-tag – Dánia, Észtország, Hollandia és Norvégia – hadseregében összesen 1280 darab CV90 van rendszerben, 15 különböző változatban.¹¹ Az első harcjárművek érkezése Szlovákiába 2025-ben várható, a többit a gyártónak 2028-ig kell leszállítania. Az üzletből a szlovák hadiipar is részesül, az elsődleges alvállalkozó a ZTS Special,¹² amelynek fő termékei ágyúk és fegyvercsövek a 30–155 mm-es tartományban.¹³

KÍNA SANGHAJBAN VÍRZE BOCSÁTOTTA A HARMADIK REPÜLŐGÉP-HORDOZÓ HAJÓJÁT

Június 17-én Sanghajban vízre bocsátották Kína harmadik – egyben a második saját fejlesztésű – repülőgép-hordozó hajóját.¹⁴ A szakértők szerint a Fucsien (Fuijan) tartományról elnevezett hajó mérföldkő a kínai hajóépítésben. A több mint 80 ezer tonna vízkiszorítású

¹⁰ Slovakia to Buy 152 Swedish Combat Vehicles. The Defense Post, 29. 06. 2022. <https://www.thedefensepost.com/2022/06/29/slovakia-buy-swedish-combat-vehicles/> (Letöltés időpontja: 2022. 07. 16.)

¹¹ Slovakia Reportedly Decides to Procure Swedish Combat Vehicles for \$1.5 Billion in Record Deal. Sputnik International, 29. 06. 2022. https://www.arabnews24.ca/en/World_news/206561.html (Letöltés időpontja: 2022. 06. 29.)

¹² Slovak government approves €1.6bn purchase of armoured vehicles from Sweden. Bne IntelliNews, 01. 07. 2022. <https://www.intellinews.com/slovak-government-approves-1-6bn-purchase-of-armoured-vehicles-from-sweden-249032/?source=slovakia> (Letöltés időpontja: 2022. 07. 16.)

¹³ ZTS Special production. <http://www.ztsspecial.sk/en/special-production> (Letöltés időpontja: 2022. 07. 16.)

¹⁴ China launches EM catapults-equipped 3rd aircraft carrier in Shanghai – The Fujian is equipped with electromagnetic catapults. Global Times, 17. 06. 2022. <https://www.globaltimes.cn/page/202206/1268368.shtml> (Letöltés időpontja: 2022. 06. 30.)

hajó egyik érdekessége, hogy elektromágneses katapulttal és fékezőrendszerrel látták el. A már meglévő kettőnél nagyobb, erősebb és korszerűbb hajó már megközelíti a rivális amerikai hordozók képességeit. A vízre bocsátást követően megkezdődik a csőrendszerek, az elektromos berendezések, a fegyverrendszerek stb. beépítése a hajótestbe, majd sor kerülhet a menetpróbákra. A repülőgép-hordozó 2-3 éven belül kerülhet a kínai haditengerészet állományába. Kína jelenleg szolgálatban álló két repülőgép-hordozó hajója nagyjából 60 ezer tonna vízkiszorítású, a repülőgépek felszállásának elősegítésére mindkettő megemelt orr-részt kapott. A Fucsien a nagyobb mérete miatt több repülőgépet, üzemanyagot, felszerelést és fegyverzetet hordozhat. Az erős elektromágneses katapult miatt elmaradhatott a fedélzet sísánc-szerű kiképzése, valamint az új típusú katapult lehetővé teszi több fel- és leszállás végrehajtását és nagyobb tömegű repülőgépek üzemeltetését. A hajó – a szakértők többségi véleménye szerint – hagyományos meghajtású. A legkorszerűbb amerikai repülőgép-hordozó hajók – a Gerald R. Ford-osztály – nukleáris meghajtásúak, vízkiszorításuk mintegy 100 ezer tonna, és négy elektromágneses katapulttal rendelkeznek.

TAJVAN ERŐSÍTI A DRÓNOK ELLENI VÉDELMEÉT

A szigetország katonai vezetése május 19-én jóváhagyta azt a tervet, melynek keretében Tajvan területén egy 45 bázisból álló olyan légvédelmi rendszert hoznak létre, amely szükség esetén megakadályozhatja pilóta nélküli repülőeszközök, drónok ellenséges tevékenységét.¹⁵ A 2026-ig tartó ötéves program várható költsége mintegy 150 millió USD lesz, és az eszközöket a hazai hadiipar állítja elő. A felállítandó 45 bázis a légierő, a haditengerészet és a rakétacsapatok objektumainak védelmét fogja ellátni – és nem csak a legnagyobb szigeten. A rendszer képes lesz a kis méretű drónokat érzékelni, követni, veszélyességüket felmérni, valamint szükség esetén tevékenységüket megzavarni. Tajvani értékelés szerint a kínai drónok jelentős katonai fenyegetést jelenthetnek egy a Tajvani-szorosban kitörő háború esetén, hiszen Kína a globális drónkereskedelemben domináns szerepet tölt be.

DÉL-KOREA MŰHOLDAT ÁLLÍTOTT FÖLD KÖRÜLI PÁLYÁRA

Június 21-én Dél-Korea űripára nagy sikert ért el, mert saját gyártású hordozórakétával sikerült Föld körüli pályára állítani a kis méretű, de működő műholdat.¹⁶ A hazai űrkutató intézet és kisebb vállalkozások által kifejlesztett háromlépcsős Nuri hordozórakéta 70 perccel az ország déli részén lévő Naro űrközpontból végrehajtott indítás után egy kb. 162 kg-os működő műholdat és egy 1300 kg-os műholdutánszatot juttatott 700 km magas Föld körüli pályára. Az eseményt a nagyobb dél-koreai TV-hálózatok élőben közvetítették. Az ország ezzel nagy lépést tett annak érdekében, hogy a jövőben ne legyen ráutalva már országok hordozórakétáira és indítóhelyeire. Dél-Korea évek óta jelentős erőfeszítéseket tett, hogy csatlakozhasson a világűrbe kommunikációs és egyéb rendeltetésű műholdat saját hordozóval feljuttatni képes országok klubjához – többek között azért, hogy képes legyen jobban megfigyelni északi szomszédjának növekvő nukleáris és rakétafenyegetését. Többszöri csúszás és sikertelen indítást követően

¹⁵ Matt Yu – Joseph Yeh: Taiwan to install UAV defense systems at 45 military bases nationwide. Focus Taiwan, 19. 05. 2022. <https://focustaiwan.tw/politics/202205190014> (Letöltés időpontja: 2022. 05. 29.)

¹⁶ Choe Sang-Hun: South Korea Launches Satellite With Its Own Rocket for the First Time. The New York Times, 21. 06. 2022. <https://www.nytimes.com/2022/06/21/world/asia/south-korea-rocket-launch-nuri.html> (Letöltés időpontja: 2022. 06. 30.)

Dél-Koreának először 2013-ban sikerült kutatási és fejlesztési céllal műholdat a világűrbe juttatni, de akkor egy közös orosz–dél-koreai gyártású kétlépcsős hordozórakétát (Naro) használt erre a célra. Az ország közel 1,5 milliárd USD-t költött a 200 tonnás Nuri kifejlesztésére, melynek első tesztindításakor 2021 októberében egy másfél tonnás műholdutánezatot szándékoztak szintén 700 km magas pályára állítani. Akkor azonban az oxidálószer tartályának problémája miatt a hajtómű az előírtnál hamarabb leállt, így nem sikerült stabil pályára állítani a hasznos terhet. 2027-ig a Nuri rakétával még négy tesztindítást terveznek, valamint folyamatban van a Nurinál kétszer nagyobb teljesítményű új hordozó fejlesztése. Dél-Korea arra is készül, hogy a 2030-as évek elején személyzet nélküli űreszköze leszálljon a Holdon.

DÉL-KOREA ALAGÚTFELDERÍTŐ ROBOTOT FEJLESZT

Dél-Korea haditechnikai fejlesztési ügynöksége június 21-én bejelentette, hogy egy amerikai partnerrel folytatott hároméves együttműködés keretében létrehozott egy autonóm alagútfelderítő robotot.¹⁷ A két fél azonos köztes szoftvert, interfészt és adatformátumot használt, hogy közös robotalapú műveleti képességekkel rendelkezzenek, de mindkét fél saját robotrendszerét és szoftvert fejlesztett. A dél-koreai robot előzetes topográfiai információ nélkül képes felmérni egy föld alatti alagutat, észlelni a felmerülő kockázatokat és elkészíteni az alagút háromdimenziós térképét. A programja a feladatokat – felismerés, értékelés, felmérés – mesterséges intelligencia segítségével oldja meg. Szükség esetén egy operátor mobiltelefon vagy tablet segítségével támogatást nyújthat számára. A föld alatt a GPS jelei általában nem foghatók, de a robot az alkalmazott technológia segítségével képes biztonságosan haladni és felmérni a számára ismeretlen objektumot. A tesztek alkalmával a robotnak sikerült bejárnia és felmérnie egy 1,5 km-es alagutat, közben felismerte a benne elhelyezett veszélyes objektumokat, észlelte a szennyezett területet és megalkotott egy nagy felbontású háromdimenziós térképet. Az ügynökség a fejlesztés folytatását tervezi. Az 1970-es években négy jelentős méretű alagutat fedeztek fel a két Koreát elválasztó demilitarizált övezet alatt, bár azóta újat nem találtak. A robot alkalmazható nehezen megközelíthető vagy veszélyes – biológiai vagy nukleáris anyaggal szennyezett – helyek feltárására is.

ÉSZTORSZÁGBAN AZ OROSZ ÉS A BELARUSZ ÁLLAMPOLGÁROK NEM TULAJDONOLHATNAK FEGYVERT

Az észt koalíciós kormányt alkotó pártok megállapodtak abban, hogy megtiltják Oroszország és Belarusz állampolgárai számára a fegyvertartást Észtországban.¹⁸ Lauri Läänemets hivatalba lépő belügyminiszter szerint a változtatás végrehajtása várhatóan hónapokig eltart, és megfontolandó más „barátságtalan” emberek fegyvertartási engedélyének visszavonása is. „*Oroszország és Belarusz állampolgárainak fegyvertartási engedélyét hatályon kívül helyezik, új engedélyeket pedig nem adnak ki*” – áll a koalíciós megállapodás honvédelemről szóló fejezetében. Läänemets szerint a tilalom valószínűleg még az év folyamán életbe lép. A két ország állampolgárai közül több mint 600 személynek van ilyen engedélye. Emellett

¹⁷ Brian Kim: South Korea develops robot for autonomous tunnel exploration. Defense News, 24. 06. 2022. <https://www.defensenews.com/unmanned/2022/06/24/south-korea-develops-robot-for-autonomous-tunnel-exploration/> (Letöltés időpontja: 2022. 07. 06.)

¹⁸ Russian, Belarusian citizens will not be allowed to own firearms in Estonia. ERR News, 16. 07. 2022. <https://news.err.ee/1608658276/russian-belarusian-citizens-will-not-be-allowed-to-own-firearms-in-estonia> (Letöltés időpontja: 2022. 07. 16.)

mindenkit meg kell vizsgálni, akinek van fegyvertartási engedélye, ellenségesnek mutatkozó Észtországgal és Ukrajnával szemben, illetve észtt állampolgárok is lehetnek közöttük. Az Észtt Fegyvertulajdonosok Szövetsége három héttel az ukrainai háború kitérése után már tett javaslatot a fegyvertartási törvény oly módon történő megváltoztatására, hogy az országban csak Észttország, az EU- és a NATO-országok állampolgárai tarthassanak fegyvert, de akkor a pártok még nem tudtak közös nevezőre jutni a kérdésben.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- About the US submarine programs: Columbia class SSBN. Submarina Suppliers. <https://submarine-suppliers.org/programs/ssbn/columbia-class/>
- China launches EM catapults-equipped 3rd aircraft carrier in Shanghai – The Fujian is equipped with electromagnetic catapults. Global Times, 17. 06. 2022. <https://www.globaltimes.cn/page/2022/06/1268368.shtml>
- Choe, Sang-Hun: *South Korea Launches Satellite With Its Own Rocket for the First Time*. The New York Times, 21. 06. 2022. <https://www.nytimes.com/2022/06/21/world/asia/south-korea-rocket-launch-nuri.html>
- Judson, Jen: *Ukraine war tactics reaffirm US Army's modernization thrust, service chief says*. Defense News, 08. 07. 2022. <https://www.defensenews.com/land/2022/07/08/ukraine-war-tactics-reaffirm-us-armys-modernization-thrust-service-chief-says/>
- Keel Laying Ceremony Held for First Columbia-Class Ballistic Missile Submarine. Navy.mil, 04. 06. 2022. <https://www.navy.mil/Press-Office/News-Stories/Article/3052900/keel-laying-ceremony-held-for-first-columbia-class-ballistic-missile-submarine/>
- Kim, Brian: *South Korea develops robot for autonomous tunnel exploration*. Defense News, 24. 06. 2022. <https://www.defensenews.com/unmanned/2022/06/24/south-korea-develops-robot-for-autonomous-tunnel-exploration/>
- Russian, Belarusian citizens will not be allowed to own firearms in Estonia. ERR News, 16. 07. 2022. <https://news.err.ee/1608658276/russian-belarusian-citizens-will-not-be-allowed-to-own-fire-arms-in-estonia>
- Schwartz, Felicia – Pitel, Laura: *Joe Biden's administration offers support for Turkish F-16 deal*. Financial Times, 29. 06. 2022. <https://www.ft.com/content/1dc8f0b5-84c8-4452-897f-edc2dae7e528>
- Slovak government approves €1.6bn purchase of armoured vehicles from Sweden. Bne IntelliNews, 01. 07. 2022. <https://www.intellinews.com/slovak-government-approves-1-6bn-purchase-of-armoured-vehicles-from-sweden-249032/?source=slovakia>
- Slovakia Reportedly Decides to Procure Swedish Combat Vehicles for \$1.5 Billion in Record Deal. Sputnik International, 29. 06. 2022. https://www.arabnews24.ca/en/World_news/206561.html
- Slovakia to Buy 152 Swedish Combat Vehicles. The Defense Post, 29. 06. 2022. <https://www.the-defensepost.com/2022/06/29/slovakia-buy-swedish-combat-vehicles/>
- Swedish, US Troops Drill on Remilitarized Baltic Sea Island. AP, 12. 06. 2022. <https://www.voanews.com/a/swedish-us-troops-drill-on-remilitarized-baltic-sea-island/6614591.html>
- USA allows Estonia to buy six HIMARS missile systems. ERR News, 16. 07. 2022. <https://news.err.ee/1608659089/usa-allows-estonia-to-buy-six-himars-missile-systems>
- US, SKorea open to expanded military drills to deter North. Mainichi Japan, 21. 05. 2022. <https://mainichi.jp/english/articles/20220521/p2g/00m/0in/026000c>
- Yu, Matt – Yeh, Joseph: *Taiwan to install UAV defense systems at 45 military bases nationwide*. Focus Taiwan, 19. 05. 2022. <https://focustaiwan.tw/politics/202205190014>
- ZTS Special production. <http://www.ztsspecial.sk/en/special-production>